

Църковен вестникДвадесет седмично
приложението четири
дана в годинатаГодишната цѣна на
Църковен вестникъ,
заедно съ
приложението
за България 10 лева, а
за странство 13 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВЪСТНИКЪ

— СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ —

Единъ брой 5 стотинки

Анонсагтъ е годи-
шенъ и.
всѣкога прѣплатеноВсичко, относеще се до
вѣстника се изпраща
до администрацията на
«Църковенъ вѣстникъ»
въ гр. София.За обявления се плаща
за първи пътъ по 20 ст.
на редъ съ гърмондъ,
за всѣко повторение по
15 ст.Неплатени писма не се
приематъ — рѣкописи
за седмичното издание
не се повръщатъ

Милосърдието въ Балканитѣ

Новиятъ завѣтъ ни дава лика на самарянина, който дигналъ отъ ижтя ранения отъ разбойници, когото отминалъ дори и левица, прѣвѣрзалъ ранитѣ му и го оставилъ въ гостилницата на грижитѣ на гостилничаря да го гледа и храни, като му запладилъ всичко и обѣщалъ да му доплати, каквото повече изхарчи. Дивна е постѣпката на самарянина. Тя е изразъ на високо милосърдие и на дългъ къмъ немощни човѣци. Милосърдното дѣло на самарянина е било сюжетъ на велики живописци. Тѣхнитѣ картини поразяватъ съ художеството толкова, колкото съ сюжета, дори съ сюжета повече. Сюжетътъ е познатъ. Той е близкъ на всички човѣци, какъвто езикъ и да говорятъ и на каквото племе да принадлежатъ. Натоваренъ е раненъ и окървавенъ човѣкъ на конь и крѣпенъ отъ другъ човѣкъ, въ лицето на когото сияе благость, любовь и нѣжностъ. Наблизо се издига бѣдна гостилница, покрита съ слама и трѣстъ. Водещиятъ коня съ подкрѣпянъ раненъ говори на гостилничаря и му сочи ранения. Това е картината, която има свой езикъ. Нейниятъ езикъ е познатъ на всички човѣди и племена. Той се разбира отъ всички, които иматъ човѣшко сърдце, всички, които сж озарени съ благодатнитѣ и спасителни истини на евангелското учение, всички, които сж просвѣтени съ учението и любовта на Христа Спасителя.

Милосърдието на евангелския самарянинъ служи за сюжетъ на всѣ-

ки християнинъ и на всѣко християнско общество. Този сюжетъ се нанася не на платно съ художествената рѣзка на гениаленъ живописецъ, но въ самия животъ, въ дѣйствителността и, въ погледъ мѣръ размѣръ, въ болници и въ палати, издигани и откритвани отъ милосърдни християни. Той ги праща не само по пѣтицата да дигатъ раненитѣ, но и въ самия огънь, дѣто падатъ съ хиляди ранени. Той днесъ е пратилъ на Балканитѣ съ хиляди самаряни, дѣто има съ десетки хиляди ранени. Раненитѣ сж граждани, сж войници, които въ името на дълга се сражаватъ за свободата, правата и благата на милиони човѣшки същества, които униватъ въ робство и въ кърви. Между раненитѣ има и войници, които сж противъ свободата, правата и благата на потиснатитѣ и които се сражавали съ първитѣ. Раненитѣ, ратуващи за свобода, правда и братство или противъ тия човѣшки идеали, еднакво страдатъ отъ ранитѣ си, и самарянитѣ еднакво се притичатъ да ги дигатъ изъ линията на огъня, да имъ прѣвѣрзватъ ранитѣ и да ги окръжаватъ съ грижи и благость.

Често самарянинътъ пада самъ раненъ, когато изнася изъ огнената линия ранени. Това е още по-висока и по-покрътна картина, каквато древността не познава. То е повече отъ милосърдие. То е искра отъ самоотвержение на Спасителя, който пожертвува живота си, за да спаси не ближнитѣ си, не своя родъ, но цѣлото човѣчество заедно съ враговетѣ си.

Но въ евангелския самарянинъ има нѣщо, което го издига високо, отличава го и го обособява. Той не изпълнява

една повиностъ, но единъ дългъ. Той го изпълнява безъ да се приготвява за това, върши го драговошно, върши го безъ да знае, кой е билъ ранения, когото дига и комуто помага, безъ да иска знае неговъ ближень ли е той или неговъ врагъ.

Милосърдието почва тамъ, дѣто повиността свършва и почва дългътъ. Примѣри на такава милосърдие има съ хиляди днесъ на Балканитѣ. Това сж дѣлата на всички уважаеми дами и господа, наши и чужди които драговошно стоятъ едни въ огненитѣ линии да дигатъ раненитѣ, други въ болницитѣ да цѣрятъ ранитѣ имъ, трети да ги миятъ и прѣвѣрзватъ, четвърти да гледатъ и прислужватъ на болнитѣ. Това е дългътъ, който обгрѣща всички човѣци. Това е тържество на евангелското милосърдие, тържество на Христовото учение за любовта къмъ ближни и врагове...

Тс.

Освобождението на Св. Гора.

Балканскиятъ кръстоносенъ походъ се развива въ подобающия му и прѣдпосоченъ пътъ — на освобождение православнитѣ светини отъ чуждата власть на агарянския полуостровъ.

Подиръ Солунъ, скъпия за насъ градъ на св. славянски първосветители и равноапостолни Кирила и Методия, и прѣди въдрузяване православния кръстъ надъ св. София въ Цариградъ, освободиха се тѣй драгоценнитѣ за цѣлото източно християнство светини въ св. Гора въ Атонъ.

Въ църковно отношение, главнитѣ монастиритѣ и келиитѣ на св. Гора

сж били достойние на православия свѣтъ, били сж почти свободни отъ агарянската власт. Ала съвсѣмъ свободни не сж били. Посрѣдъ това царство на иноци и отшелници отдѣляше се като рѣдкъ дисонансъ градчето Карея съ турски губернаторъ, каймакаминъ, съ малко турски солдати и чиновници, но и съ вѣчното страшилище на турския произволъ, който отъ години може да милва, да не се мѣси, и подиръ това — изведнѣжъ да сѣсипе. Може би, за това, че това тѣй се у пощѣло на нѣкакъвъ везиръ, може би, за това че въ Турция отново сж наддѣляли старитѣ врагове на православието — евреитѣ, подъ маската на младотурци. Та нали въ сонма на св. мѣченици на гръцката църква и дори цариградския патриархъ Григорий, убитъ отъ „вѣротърпеливитѣ“ гърци въ „просвѣтения“ „хуманенъ“ деветнадесети вѣкъ!

Сега това страшилище е махнато, — поне за св. Гора Атонъ. Отшелниците, които дирятъ подвигъ въ атонскитѣ обители, богомолцитѣ, които съ хиляди отиватъ за атонскитѣ оветини, за на прѣдъ сж избавени, отъ произвола на „нечестивитѣ агаряни“. И бихме могли да се надѣваме, че подиръ този кръстоносенъ походъ, дружно дигнатъ отъ съюзенитѣ православни славяни и гърци, атонскитѣ иноци и богомолци руси, българи и сръби, освободени отъ турско робство, не ще паднатъ въ робство гръцко, фанариотско — срѣщу каквото прѣзъ турското владичество се е дигалъ гласъ, и не съвсѣмъ безосновно.

Да се затвърди свободата и равноправието на православнитѣ обители на св. Гора Атонска, да не се дѣлятъ гърци отъ славяни, — ето задачата на балканския православенъ съюзъ, който трѣбва да се запази и занапрѣдъ, въ мирно врѣме, подиръ военнитѣ трудове и подвизи, увѣнчани съ блѣскави побѣди.

(Прѣв. изъ в. „Свѣтъ“).

По походитѣ на нашитѣ войски.

Ние знаемъ походитѣ на нашитѣ войски и градоветѣ, които завладѣха. Въ три недѣли тѣ прѣминаха и прѣкосаха Одринския и Солунския вилаетъ и Скопския санджакъ въ по-големата му часть. Източнитѣ наши войски се намѣриха подъ стѣнитѣ на Цариградъ, прѣдъ послѣднитѣ турски укрѣпления — чаталджанскитѣ, а западнитѣ при устието

на Вардаръ. Това стана съ такава шеметна бързина, че европейскитѣ и нашия печатъ успѣваха само да даватъ имената на укрѣпленията, на градоветѣ и на линиитѣ, които едно по-друго прѣвземаха, но нито чуждиятъ печатъ, нито нашия може да даде очертъ на сраженията и да изнесе имената на геритѣ, които сж играли главна роль въ тѣхъ. Едва сега почватъ да се явяватъ въ английскитѣ, френски, руски и нѣмски вѣстници описания за нѣкои походи и сражения. Макаръ и непълни, тия описания заслужватъ да се знаятъ. Ето нѣкои отъ тия описания.

Въ походъ къмъ Странджа.

Въ френския в. „L'Echo de Paris“, въ броя отъ 26 ноемврий, Маркизъ Сенгонзакъ, който придружава нашата източна армия пише подъ насловъ. Въ походъ къмъ Странджа съ дата 10-и ноемврий:

„Обадиха ни още у зори, че главниятъ щабъ трѣва часа на 9 за Странджа. Странджа? това е послѣдниятъ етапъ прѣдъ линията на чаталджанскитѣ укрѣпления.

Тѣй, 23 дни подиръ обявата на войната, двѣтѣ дѣйстващи български армии, сж прѣдъ вратитѣ на Цариградъ и обсадната армия е въ надвечерието да прѣвземе Одринъ. Всичко това се постигна като на сънъ, и какъвъ славенъ сънъ! Всѣки другъ, освѣнъ военначалника на третата армия, би се опиянилъ отъ гсрдостъ; той изглежда, че се гордѣе съ това за войницитѣ си и съ изненадата на противницитѣ си.

Имахъ завидната честь да проплетувамъ известна часть отъ етапа отъ страна на Радко Димитриевъ и на неговия главенъ щабъ, както и да приказвамъ съ тия сътворители на побѣдата.

Разговоръ простъ, праводушенъ, точенъ. Военначалникътъ разправя безъ самохвалство за величието на постигнатитѣ резултати и за срѣдствата тѣй първобитни, съ каквито ни една европейска армия не би се задоволила: продоволствуване съ волски кола, пжтуване безъ пжтища, телеграфни съобщения недостатъчни, обсади прѣдприети съ тѣй малко тежки орджия, регогнисцировка издравено прѣслѣждане съ една единствена дивизия кавалерия. Ала всичко това бѣ възнаградено съ издръжливостта на българския войникъ, и особено съ вѣрата на всички въ правотата на дѣлото и отъ съзнанието да се напише една отъ най-хубавитѣ и най-благородни страници въ историята на цивилизацията. И генералътъ ми посочи безкрайнитѣ пустини, безплодниа храсталакъ, който

се простира на тридесетъ километра въ страната, отъ Сарай до Странджа, прѣзъ която прѣзъ петъ вѣка царуване турцитѣ не могли да прокарать поне единъ коларски пѣтъ“...

Като описва по приловенитѣ въ Лозенградъ телеграми и шифри на Абдулахъ паша и на Мухтаръ паша уплахата на турцитѣ и безпобното поражение на турската армия при Люле-Бургасъ, маркизъ Сенгонзакъ продѣпжава за българската армия.

„Нищо, казва, не може да спре скока на тия 200000 българи потеглили отъ брѣговетѣ на Дунава и летящи съ вратолоуменъ устремъ. Тазисутрешниятъ приказъ по армията почва съ тия думи на епична прѣкаленостъ: „Неприятельтъ бѣга къмъ Цариградъ; българската войска го прѣслѣдва съ дѣсното си крило на Мраморно море и съ лѣвото на Черно море“.

Тѣй, жребиятъ е хвърленъ, авангардътъ мина тази сутринъ древната свещена Анастасова стѣна, българската войска е въ походъ за Цариградъ, и азъ не вѣрвамъ, че има въ свѣта такъвъ силенъ гласъ, който да може да ѝ изкомандва: стой!“

Като описва похода на 11, 12 и 13 ноемврий н.ст. и непроходимитѣ кални пжтища, кореспондентинтъ се спира на зоната между Странджа-Синекли и линията укрѣпления на Чаталджа. Това е линия отъ 25 километра широка, граничаща съ височинитѣ на Черно море и на желѣзнопжтната линия. Това сж непрѣходни убркани малко стрѣмни и мѣчно проходими долини. Никакви пжтища, едва се заблѣлзватъ нѣкакви разкаляни слѣди, които каприциозно крѣшниятъ по блатищата на горитѣ. Отгукъ трѣбваше да мине цѣлата трета българска армия. Трѣбва да е присѣтствувалъ човѣкъ на това минаване да го вѣрва за възможно, да е видѣлъ батеритѣ да измѣкватъ орджията си (топоветѣ) изъ долчинкитѣ съ помощта на десетъ коня и петдесетъ войници. Това се свърши въ единъ денъ, като нормаленъ стапъ и вече тази сутринъ всички сж на пжтъ да се намѣрятъ въ фронта на сражението. Главниятъ щабъ на третата армия се е спрѣлъ въ Ермени-кьой

Всички войски ше заематъ позициитѣ си тази вечеръ. Сражението ще почне вѣроятнo утрѣ по цѣлата линия отъ едното море до другото“.

Петдневенъ бой на третата българска армия противъ източната турска армия.

Кореспондентътъ на „Новое время“, Дрееръ въ броя отъ 11 ноемврий, г.

Фонъ описва сражението, водено от лѣвия български флангъ на 16, 17 и 19 октомврий при Бунаръ-Хисаръ. Кореспонденцията му е озаглавена. „Петдневенъ бой на третата българска армия противъ източната турска армия“.

Подиръ прѣстрѣлката на 16-и октомврий съ първитѣ турски линии, послѣднитѣ почнали постепенно да отстъпятъ къмъ Карагачъ-дере, прѣслѣдвани доста енергично отъ българитѣ.

На 17-и октомврий цѣлата трета армия развила фронта си около 30 километра. Командуващият почналъ боя съ всичкитѣ си сили.

При Яна — Бунаръ-Хисаръ турскитѣ части бърже отстъпили. Лѣвофланговата дивизия взела това за бѣгство и, развита бързо въ боевъ редъ и въ гъсти вериги, тръгнала напредъ. Надѣсно прѣдъ другитѣ полкове вървѣлъ 2-ия Искърски, първиятъ отъ полковетѣ, който се покрилъ съ слава съ прѣвземането на Ереклеръ. По-налѣво настѣпвалъ 5-иятъ полкъ. Ползвани отъ горещината на българитѣ, съ която настѣпвали къмъ Бунаръ-Хисаръ, турцитѣ открили погубенъ пушеченъ огънь отъ високитѣ хълмове на Яна. Опсипвани градъ куршуми отъ скрититѣ въ окопитѣ турци, 2 и 5-и полкове почнали да търпятъ голѣми загуби. Веригата имъ орѣдѣла. . . Офицеритѣ, които давали примѣръ на войницитѣ, падали единъ слѣдъ другъ. Но доблестнитѣ войници продължавали да настѣпятъ и п р и н у ж д а в а л и т у р ц и т ѣ да отстъпятъ на изтокъ все на нови и нови позиции. Смръкнало се, и боятъ се прѣкратилъ за двѣтъ страни.

На 17-октомврий сутринята началникътъ на лѣвофланговата пѣхотна дивизия, генералъ Христовъ, билъ приятно изненаданъ: турцитѣ напуснали прѣзъ нощта своитѣ позиции съ г. Бунаръ-Хисаръ и отишли поблизо до Карагачъ-дере.

По спокойно миналъ 17-и октомврий за частитѣ разположени въ боевъ редъ срѣщъ селото Карагачъ и по-на югъ Българитѣ постепенно изтласкали неприятеля къмъ рѣката Карагачъ.

Днитѣ 18 и 19 октомврий били най-сериознитѣ прѣзъ цѣлия периодъ на българо-турската война, включително до началото на чаталджанската оперция.

Най-енергично настѣпление почнала българската трета армия по цѣлата почти линия отъ Люле-Бургасъ до Бунаръ-Хисаръ. Кореспондентинтъ изнася дивни примѣри отъ храбростъ и самоотвержение, показани отъ войници и командири.

Въ тия дни командуващиятъ не изпусналъ изъ рѣцѣ управата на своитѣ войски. Нощемъ генералъ Радко Димитриевъ прѣкарвалъ въ село Иванкой при най-примитивна обстановка, дори въ оборъ. Чиноветѣ на щаба му, буквално безъ да мигнатъ петъ денонощия, прѣкарвали нощитѣ нѣкога на двора. Единствениятъ адютантъ на командующия, единственъ и неговъ ординарецъ, поручикъ Минковъ нощъ спалъ въ яхъра си конетѣ. И въ такава чисто спартанска обстановка живѣе прѣзъ цѣлата война най-добриятъ генералъ на България и неговия блѣскавъ малъкъ щабъ.

На 18 октомврий, щомъ се зззорило, всичко войски на третата армия стояща прѣдъ фронта на турската укрѣпена позиция, запазена отъ бластистото Карагачъ-дере, тръгнаха напредъ.

Първи влѣзли въ бой частитѣ отъ лѣвофланговата дивизия на генералъ Христовъ.

Безъ да гледа на прѣтърпѣнитѣ загуби на третия день, пятиятъ полкъ отново почва да настѣпва, но пакъ разпалено. Безъ да се приспособява съ мѣстността, той търпи чувствителни загуби въ хора. Веригата се спира, лѣга и не се осмѣлява да се подвижи напредъ. Тогава полковиятъ командиръ, полковникъ Петровъ излиза напредъ и съ личенъ примѣръ повежда спрѣлитѣ се роти и дружини. Почти на една линия съ петия полкъ вървѣли и другитѣ части отъ дивизията на генералъ Христовъ, така сжщо съ сериозни загуби.

Неприятелски куршумъ ранява смъртно полковия командиръ. Най-близкитѣ до него се хвърлятъ да запазятъ тѣлото му и, подъ страшенъ огънь, го изнасятъ въ тила. . . Изгубилъ своя баща-командиръ, петиятъ полкъ малко се поколебава. Като електрически токъ се прѣдава въ частитѣ на дивизията на генералъ Христовъ извѣстието за несполуката на петия полкъ и почватъ да очистватъ постранството, купено съ много кръвъ.

Не трепнала само една отъ бригадитѣ на лѣвофланговата дивизия, която обхождала дѣсния турски флангъ, на сѣверъ отъ голѣмия бунаръ-хисарски пѣтъ. . .

Като видѣлъ, че работата въ дивизията взема трагиченъ обратъ и че турцитѣ минаватъ въ настѣпление, суровиятъ старецъ генералъ Христовъ се хвърля на коня и съ цѣлия си щабъ се пуска напредъ, за да устрои отстъпващитѣ части, да ги задържи на мѣстото и какъ-какъ да прѣгради пѣтя на турцитѣ за Бунаръ-Хисаръ.

Появата прѣдъ полковетѣ на смѣлия дивизионенъ началникъ, добръ познатъ въ мирно врѣме съ твърда-

си воля и съ желѣзната дисциплина произвело своето впечатление. Частитѣ се спрѣли, окончателно се устроили и се окопали подъ прикритието на нѣколко роти, прѣдъ рѣчицата Янадере, отъ двѣтъ страни на пѣтя за Бунаръ-Хисаръ. Едновременно съ настѣпването на нощта боятъ прѣстаналъ на лѣвия флангъ.

Когато вечерята генералъ Христовъ рапортиралъ на своя командующъ за тежкото положение на работата въ района на своята дивизия и му очерталъ истинската картина на станалитѣ събития, Радко Димитриевъ веднага изпратимъ при него куриеръ въ лицето на майра отъ генералния щабъ Николовъ да прѣдаде на началника на дивизията слѣдната категорична заповѣдъ: „Вие може да умрете на Бунаръ-Хисаръ, да сложите коститѣ на всичкитѣ ваши войници до послѣдния човѣкъ, но нѣма да отстъпите. — Ни педя земя назадъ. Държете се твърдо и азъ ще ви дамъ подрѣжка, като ще мина въ настѣпление съ своя центъръ“.

Почти едновременно съ движението напредъ сутринята на 18 октомврий на лѣвофланговата дивизия наченали да настѣпватъ и войскитѣ отъ центра, отъ фронта на Колиба-Иджеклеръ.

Тукъ дѣйствувалъ и управлявалъ войската генералъ Бояджиевъ, единъ отъ най-способнитѣ български генерали.

Отначало настѣплението на войскитѣ отъ центра, които се движили съ необходима прѣдпазливостъ и методичностъ, вървѣло доста успѣшно и турцитѣ почнали да отстъпятъ къмъ Карагачъ, като очиствали завоитѣ на височинитѣ между Карагачъ и Яна-дере. Така вървѣло до пладне.

Но ето че на дѣсния флангъ на генералъ Бояджиевъ става закѣсняване. . .

Оказало се, че дѣйстващата надѣсно отъ Бояджиевъ войскова частъ, съставена почти изключително отъ ромжни изъ сѣверна България, не издържала пушечния и артилерийски огънь и наченала да отстъпя. Нищо не дѣйствува тъй заразително на война, както примѣрътъ.

Прѣкрасно дѣйстващиятъ досега на дѣсния флангъ 8 и полкъ, като видѣлъ, че неговиятъ съсъдъ отстъпя, неволно почналъ да се озърта назадъ и нѣкои роти взели да се съсрѣдоточаватъ къмъ своята полкова резерва. И тукъ, както и въ лѣвофланговата дивизия, за спасение на общото положение се явилъ доблестниятъ полкови командиръ полковникъ Киселовъ.

Той се хвърлилъ къмъ отстъпващитѣ части съ нѣколко енергични думи, произнесени съ високъ коман-

дирски гласъ, и ободрилъ своитѣ войници.

Отстъпилитѣ веднага се спрѣли и цѣлиятъ полкъ, ободренъ отъ думитѣ и личния примѣръ на своя командиръ, отново миналъ въ рѣшително настѣпление.

И въ съседния 35 полкъ, когато положението станало особено сериозно, командирѣтъ, полковникъ Василевъ, взелъ самъ въ рѣцъ знамето и, като излѣзалъ на дѣсна фланкъ, повелъ подирѣ си полка.

На 18 привечеръ центрѣтъ на третата армия, въпрѣки чувствителнитѣ загуби, ималъ явно надмощие надъ противника, като го отблъсналъ на Карагачъ-дере.

На дѣсния флангъ на третата армия въ сѣщото това врѣме работитѣ отивали по-злѣ малко се Имало опасност отъ Люле-бургазкия флангъ. Като се намѣрилъ въ началото на сражението у Колиба, командующиятъ съ явенъ рискъ за себе, не като генералъ Радко Димитриевиъ, човѣкъ съ висока лична храбростъ, а като командующъ армията, щомъ положението станало сериозно, слушалъ се на артилерийскитѣ позиции, послѣ обиколилъ войскитѣ на центра и на дѣсния флангъ.

Генералѣтъ оцѣнилъ лично обстановката и, като чувствувалъ, че не може безъ явна опасностъ за третата армия да развие дѣсния флангъ до Люле-Бургасъ, пратилъ ординарецъ за поддръжка отъ армията, която била задъ него, но не била подчинена нему...

Подиръ 40 километра пѣтъ прѣсна колона войска приближила Люле-Бургасъ, а прѣзъ ноцѣта нейниятъ началникъ прѣвзелъ града. Съ това се обезпечилъ дѣсния флангъ на третата армия, която три дни се сражавала въ неравенъ брой (численно, но не по духъ) съ източната армия на Абдулахъ паша.

Крайната левофлангова дивизия на генералъ Христовъ, която много прѣтърпѣла вечерѣта, отстояла мѣстото на западъ отъ Бунаръ-Хисаръ, като отблъснала яростнитѣ атаки на турцитѣ и не имъ отстъпила педя земя, за да изпълни заповѣдта на командующия.

Усилията на турцитѣ прѣзъ ноцѣта на 18 срѣщо 19, подкрѣпени съ резерва, не успѣли: българитѣ ги отблъснали отъ Лозенградъ — Бунаръ-Хисарския пѣтъ. Цѣлъ день се сражавали 40 хиляди турци съ разредената дивизия на генералъ Христовъ, но желѣзниятъ старецъ не се мръдналъ отъ мѣстото си.

Най-мощна подкрѣпа българската пѣхота черпила отъ прѣкрасната своя артилерия.

Дивизията, която дѣйствувала въ центра, повела настѣпателенъ бой. Като прѣвзела прѣзъ деня селото Карагачъ-дере, дивизията нападнала вечерѣта турцитѣ въ тѣхнитѣ главни позиции. Трофеитѣ този день за генералъ Бояджиевиъ били 24 скорострѣлни турски орѣдия, които взелъ.

На 20 октомври командующиятъ, като миналъ Люле-Бургасъ, заповѣдалъ да се настѣпва по цѣлия фронтъ. Намѣрението му било да нанесе рѣшителенъ ударъ на лѣвия флангъ на източната турска армия. Разкъсана на двѣ части, армията на Абдула паша, като видѣла, че и тукъ дѣлото ѝ е изгубено, почнала да отстъпя. А когато забѣлѣжила грозния обходъ съ явно заплашване дая отрѣжатъ отъ Цариградъ, никакво колебание нѣмало вече ни у турския паша, ни у турския аскеръ. Трѣбвало да бѣгатъ, и то колкото се може по-скоро.

И като оставила 40 хиляди убити и ранени въ своя прѣдпослѣденъ опитъ да попрѣчи на „чернитѣ гяури“ въ пѣтъ за Цариградъ, източната турска армия заминала за своята послѣдна прѣграда — чатаалджанската фортова линия.

Свещеникъ герой

Вѣстникъ „Миръ“ въ броя си отъ 18 и того печата подъ горния насловъ слѣдното:

„Получихме слѣдното писмо отъ единъ раненъ войникъ:

Като бѣхъ раненъ при Чатаалджа, гарнизонния свещеникъ Чешмеджиевиъ ми указа голѣма услуга. Тѣкмо се готвѣхме да започнемъ да се биемъ съ неприятеля, единъ куршумъ рани капитана ни и той не можа да продължава съ насъ. Тогава гарнизонния свещеникъ Чешмеджиевиъ ни държа такава рѣчь за скѣпата жертва на ротния ни, че на всички ни настѣрна косата. Свещеникътъ ни поведе и потеглихме на прѣдъ. Той ни командоваше цѣли 5 часа съ кръста въ лѣвата рѣка и сабля въ дѣсната. По пѣтъ бѣха много налѣгали ранени. Той заповѣда да ни взематъ на рѣцъ и самъ взе мене и едно момче да ни носи. По пѣтъ той си съблече ризата и я нарѣза на парчета и прѣвърза ранитѣ ни. Като пристигнаха санитаритѣ, той ни прѣдаде на тѣхъ. Ако не бѣше този доблестенъ свещеникъ, надали щѣхме да имаме успѣхъ, защото ротния ни и фелдфебела ни бѣха по-на прѣдъ ранени. Не само на мене, но и на стотини всѣници помогна свещеникътъ. Рѣчитѣ, които ни държа прѣди да се биемъ сж вдѣхновени“.

Примирието

Прѣговоритѣ по примирieto се забавили, попричина че грѣцкитѣ делегати не били получили още инструкции отъ правителството си по послѣднитѣ турски прѣдложения. Турскитѣ делегати били направили възражения за г. Янина, кѣто, като не билъ блокиранъ, не могълъ да се поведе подъ знаменателя на Одринъ и Шкодра. Така е било до 18-и прѣзъ деня. Вечерѣта грѣцкитѣ делегати били получили отговоръ, Очаква се, че на 19 часа на 3¹/₂ подиръ пладне делегатитѣ на двѣтъ страни ще се срѣщнатъ и подпишатъ условията на примирieto, които се държатъ въ голѣма тайна. До 20-и вечерѣта не се получи телеграма за подписване условията. Вѣрва се, че, ако нѣкоя отъ великитѣ сили не разбѣрка ума на турцитѣ, условията на примирieto ще бждатъ подписани.

Примирието сключено

Официалниятъ правителственъ бюлетинъ отъ 21 тази сутринъ съобщава радостната вѣстъ за сключването на примирieto.

Той гласи:

Протоколѣтъ за примирieto биде подписанъ въ Чатаалджа снощи въ 3 часа споредъ прѣдложения отъ г. д-ръ Даневъ текстъ. Условията сж:

1. Воюващитѣ страни оставатъ на позицитѣ си.
2. Обсаденитѣ крѣпости не се снабдяватъ съ храна.
3. Българскитѣ войски ще се снабдяватъ съ храна по Черно море и прѣзъ Одринъ. Снабдяванетоъ ще почне 10 дни слѣдъ подписването на примирieto.
4. Прѣговоритѣ за миръ почватъ на 30 ноември въ Лондонъ.

БОЙНОТО ПОЛЕ.

Една официална депеша отъ Лозенградъ съ дата отъ 18 того дава допълнителни свѣдѣния за плѣненитѣ турски дивизии между Фери и Мерхамли. Плѣненитѣ сж: началникѣтъ на кѣдржалийския корпусъ Мехмедъ Яверъ паша съ неговитѣ началникъ щабъ, генералщабния майоръ Хамди бей, двамата началници на дивизии, полковницитѣ Расъфъ и Юсумъ, всички 265 щабъ и оберъ офицери, около 12000 долни чинове, 8 планински орѣдия, двѣ картечници 1500 коня и множество материали и муниции.